

Daniël Tieboel Siegenbeek (1806-1866), keldergraf 181, vak B
Verdedigt op één dag twee proefschriften; jurist en later burgemeester

Personalialia

Geboren: 25 februari 1806 te Leiden

Zoon van: Matthijs Siegenbeek en Geertruida Tieboel

Gehuwd met: Elisabeth van Heukelom op 8 november 1833 te Leiden

Overleden: 11 januari 1866 te Leiden

Begraven: 16 januari 1866

Samenvatting

Daniël wordt in 1806 geboren als zoon van de hoogleraar Matthijs Siegenbeek en Geertruida Tieboel. Zijn moeders naam wordt toegevoegd aan zijn achternaam en hij gaat door het leven als Tieboel Siegenbeek.

Na het gymnasium gaat hij zowel rechten als letteren studeren. Hij promoveert in beide vakgebieden zelfs op dezelfde dag! Hierna, het is dan 1828, gaat hij aan de slag als advocaat, maar wordt in 1830 opgeroepen om het vaderland te dienen tijdens de Belgische opstand van 1830. Hij toont zich een moedig strijder en wordt bij terugkomst geëerd met de Militaire Willemsorde.

In 1833 treedt hij in het huwelijk met Elisabeth van Heukelom, een dochter van een bekende Leidse textielabrikant. Het echtpaar krijgt geen kinderen.

Daniël krijgt in 1835 een baan bij het openbaar ministerie, waar hij zeven jaar later officier van justitie wordt.

In 1858 verandert zijn leven drastisch, als hem wordt 'opgedragen' om de overleden burgemeester Graaf van Limburg Stirum op te volgen.

Tieboel Siegenbeek is een bekwame en geliefde burgemeester. Ondanks het burgemeesterschap blijft hij wetenschappelijk werk doen en is hij actief in de Hollandsche Maatschappij van Kunsten en Wetenschappen. Daarnaast heeft hij nog vele andere functies, zoals lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland.

In januari 1866 overlijdt Daniël Tieboel Siegenbeek; hij wordt op Groenesteeg in het graf van de familie Siegenbeek bij zijn ouders begraven.

Portret Daniël Tieboel Siegenbeek
(ca. 1855)

Volledige versie

Jeugd en studie

Daniël Siegenbeek wordt op 25 februari 1806 geboren als zoon van de Neerlandicus Matthijs Siegenbeek (1774-1854) en Geertruida Tieboel (1773-1851). Hij heeft een tweelingbroer Jan Willem, die binnen twee weken overlijdt. Om zijn moeders naam Tieboel (soms geschreven als Tiboel) niet te laten uitsterven heeft Daniël later zijn moeders naam toegevoegd en gaat hij door het leven als Tieboel Siegenbeek.

Na de Latijnse school doorlopen te hebben, gaat hij op zestienjarige leeftijd, in 1822, naar de universiteit. De wens van zijn vader, om zich niet alleen op de rechtsgeleerdheid maar vooral op de klassieke letteren toe te leggen, komt overeen met zijn eigen interesse. Spoedig weet hij de genegenheid te winnen van zijn leermeesters Bake (ook op Groenesteeg begraven) en Peerlkamp.

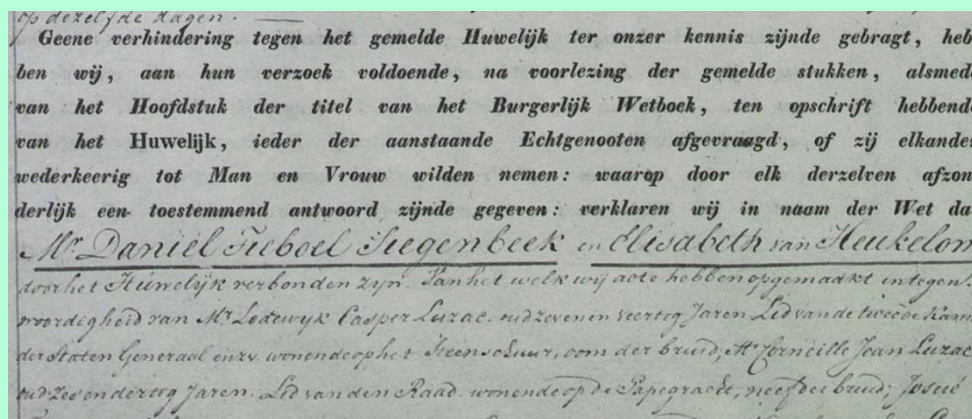
De Faculteit der Letteren schrijft in 1823 een prijsvraag uit over het geding tussen Demosthenes en Aeschines. Daniël wordt de winnaar en hij ontvangt uit handen van de rector, zijn trotse vader Matthijs Siegenbeek, het eremetaal en wordt door hem toegesproken: *“t Was de gelukkige vader, die den geliefden eenigen zoon geluk wenschte met de behaalde lauweren.”* In 1827 doet Daniël mee aan een prijsvraag bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid en ook dit keer wint hij het gouden eremetaal.

Daniël rondt beide studies af met twee proefschriften, een in de rechten (*Ad Titulum Pandectarum de fideicommissariis libertatibus*) en een in de letteren (*de Athenarum conditione sub imperio triginta tyrannorum*), die hij op dezelfde dag - 13 december 1828 - met succes verdedigt.

Advocatuur, Belgische opstand en huwelijk

Daniël wordt advocaat, maar slechts voor korte duur. Als tweede luitenant van de schutterij wordt hij in 1830 opgeroepen om mee te strijden in de Belgische opstand. Zijn ouders zien hun enige zoon met weemoed vertrekken. Ook daar staat Daniël zijn mannetje. Wegens het onder vuur van de vijand weer bijeenbrengen van zijn vluchtende medeschutters wordt hij geridderd met de Militaire Willemsorde.

Weer terug in Leiden, treedt Daniël op 8 november 1833 in het huwelijk met Elisabeth van Heukelom, dochter van de bekende Leidse textielabrikant Jan van Heukelom (1784-1847), ook wel Jan IV genoemd omdat bij de Van Heukeloms de opeenvolgende oudste zonen allen Jan heten.

Huwelijksakte (deel)

Het echtpaar zal kinderloos blijven, zodat het voeren van de naam Tieboel Siegenbeek om zijn moeders naam Tieboel niet uit te laten sterven niet het beoogde resultaat heeft.

Officier van justitie, beheerder van gevangnissen en de gemeenteraad

In 1835 wordt Daniël Tieboel Siegenbeek werkzaam bij het openbaar ministerie, waar hij bijna vijftientig jaar zal blijven. Hij begint als substituut-officier bij de rechtbank van Leiden. Al spoedig kan hij elders promotie maken, maar Daniël kiest er voor om in Leiden te blijven. Als in eind 1842 de functie van officier van justitie bij de Leidse Rechtbank vacant is, wordt Siegenbeek op deze post benoemd.

Hij onderzoekt nauwgezet de rechtszaken die op zijn pad komen, heeft een helder oordeel en weet dit op een vriendelijke manier te verwoorden op de openbare zittingen. Hij publiceert regelmatig over bijzondere juridische zaken.

Reeds in 1836 wordt Siegenbeek Lid van de Commissie van Administratie over de Gevangnissen te Leiden en in 1850 aanvaardt hij het voorzitterschap van deze commissie. Dagelijks houdt hij zich bezig met het beheer van de militaire strafgevangenis, waarbij hij allerlei verbeteringen doorvoert. Hij geniet respect en waardering van de bewakers en de gedetineerden. Ook het Nederlands Genootschap tot Zedelijke Verbetering der Gevangenen, waarvan hij jarenlang voorzitter is, heeft in hem een krachtig bestuurder.

Vanaf 1851 is Tieboel Siegenbeek lid van de Leidse gemeenteraad. Hij heeft geen politieke kleur of het moet liberaal zijn. Zijn onafhankelijke positie en zijn goed onderbouwde argumentaties maken hem een zeer gewaardeerd raadslid.

Burgemeester

Het jaar 1858 brengt een grote ommekeer in zijn leven. De Leidse burgemeester Albert Otto Ernst Graaf van Limburg Stirum overlijdt onverwacht en er wordt door de regering een beroep op Siegenbeek gedaan om zijn opvolger te worden. "*Op minzamen aandrang durfde ik het wagen in zijne plaats op te treden*", zo schrijft Siegenbeek later zelf. In de raadsvergadering van 15 november 1858 wordt hij als burgemeester geïnstalleerd. Naast burgemeester blijft hij raadslid, een opmerkelijke combinatie.

Eén van zijn grootste verdiensten voor de stad onder zijn burgemeesterschap is de oprichting van de HBS met 5-jarige cursus. Daarnaast voert hij, wars van zelfingenomenheid, zijn taak als burgemeester met onverstoorbare kalmte en strikte onpartijdigheid op uitmuntende wijze uit. Doordat hij voor iedere burger, ongeacht rang en stand, toegankelijk is en bereid hun klachten begripvol te aanhoren, maakt Siegenbeek zich zeer geliefd bij de Leidse bevolking.

*Daniel Tieboel Siegenbeek
(1860)*

Zijn overlijden

Uiteindelijk blijkt zijn burgemeesterschap van relatief korte duur te zijn. Ruim zeven jaren heeft hij Leiden mogen besturen totdat hij op 11 januari 1866 na een lange splende ziekte overlijdt.

29

15.
30

N°. 53

In het jaar een duizend acht honderd Leven Tachtig
den Twintien der maand Januury des 1866 middags ten Elf
ure, is voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente Leyden
verschenen: Groot van Duyl, bekende van den Dood
Sedans, oud Pier en Twentig jaren, Sanspreek
wonende in de Stuutstraat, en Diedank George Elly, be-
kende van den Oude Sedans, oud veertig jaren,
Sanspreek, wonende in de Stuut,
welke ons verklaard hebben, dat op den Elftien Januury achtien honderd
Leven Tachtig voormiddags ten Elf ure, in het huis van de Burgemeester
binnen deze gemeente overleden is: Meester Daniel Tieboel Siegen
beek, lidder der 1de van den Nederlandschen Landbouw 1866
Willemsche Vereniging Willemsche Vereniging Willemsche
geboren te Leiden, oud, veertig jaren, Burgemeester van
gewoond hebbende in voornoemd huis; getuigd met Elisabeth van
Heukelom, Leven van Matthijs Siegen
beek, en van Gacitua Staboch, Sindus Dunkelen
En is deze acte na gedane voorlezing door ons en de deputanten ge-
teken

97

G. van Duyl
D. Elly

Stoffels

Overlijdensakte

„ Leyden, 12 Januarij 1866.

Met diepen weemoed vervul ik den treurigen pligt U kennis te geven van het smartelijk verlies, dat mij trof in het afsterven van mijnen hartelijk geliefden echtgenoot Mr. Daniel Tieboel Siegenbeek. Na eene slepende ongesteldheid, in de laatste dagen tot hevige ziekte geklommen, ontsliep hij zacht en kalm, gisteren morgen, in den ouderdom van bijkans 60 jaren. Weggenomen uit het midden zijner veelvuldige werkzaamheden, waaronder die in het belang dezer gemeente eene zoo hoogst gewigtige plaats vervulden, zal zeker zijn gemis ook door uwe vergadering betreurd worden.

Mij van die opregte deelneming overtuigd houdende, heb ik de eer mij te noemen

Wed. D. TIEBOEL SIEGENBEEK,
Geb. VAN HEUKELOM.

Handelingen van den Gemeenteraad van Leyden

Zijn stoffelijk overschot wordt vijf dagen later met een eenvoudige ceremonie aan de aarde toevertrouwd, in het familiegraf Siegenbeek op de begraafplaats Groenesteeg. In het Leidsch Dagblad van 17 januari is te lezen:

Dinsdag voormiddag had op de begraafplaats aan het einde der Groenesteeg de begrafenis plaats van het stoffelijk overschot van Mr. Daniel Tieboel Siegenbeek. Talrijk was de menigte, die zich aldaar bevond, om aan den overledene de laatste eer te bewijzen. De gemeenteraad, commissiën uit de verschillende collegiën, waartoe de overledene vroeger en later had behoord, ambtenaren en belangstellenden hadden zich aldaar vereenigd. De eenvoudige lijkstoet trok van het sterfhuis langs den geheelen weg tot aan de begraafplaats ieders aandacht; ten teken van rouw waren vele huizen gesloten. Op de begraafplaats aangekomen sloten de gemeenteraad en velen die den achtbaren man hoogachtten zich achter de bloedverwanten en vrienden, die in koetsen de lijkwagen hadden gevolgd, en begeleidden de lijkbaar tot aan de grafstede. En toen de kist was neêrgelaten, trad Ds. C. Sepp voor, en onder plegtige stilte volgde men zijne treffende toespraak.

Hij sprak in welsprekende taal woorden van waarheid en van diepen zin, maar in trekken, doe aan allen, die den overledene van zijn jongelingsleeftijd tot aan den eindpaal van zijn leven gekend hebben, zijn levensbeeld schetsten. "Alle vleesch is als gras en alle heerlijkheid als een bloem des velds", was de spreuk waarmede hij aanving en die hij in stoute trekken, van toepassing maakte op den man, wiens stoffelijk overschot in de groeve lag. Meesterlijk, zooals ook alleen de onpartijdige beoordelaar van het karakter en de persoonlijkheid en de eigenschappen des overledenen dit kon, meesterlijk was de teekening, die ons hem te aanschouwen gaf, zooals hij was en leefde, zooals hij dacht en sprak. Elke schets van die toespraak zou te kort doen aan de waarde van het gesprokenen. Zóó en zoo alleen kon Mr. Daniel Tieboel Siegenbeek worden voorgesteld aan de talrijke schare die het graf omringde, door den herder en leeraar, die hem twaalf jaren leerde kennen.

Wij uiten de wensch, dat die woorden ook in uitgebreider kring mogen worden gelezen, ook voor die ze hoorden, want zij behelzen een oprechte en ware hulde aan de nagedachtenis van den man, die na zijn dood niet zoo ligt zal worden vergeten, maar hooger worden gewaardeerd.

Op uitdrukkelijk verlangen van de weduwe werd door den waarnemende burgemeester, den Wethouder Stoffels, die aan het hoofd van den gemeenteraad bij het graf stond en van wien menigeen ook een warm en hartelijk woord verwachtte, het stilzwijgen bewaard.

Maatschappelijke functies

Daniël Siegenbeek was lid van het Provinciale Utrechtse Genootschap van Fraaie Kunsten en Wetenschappen en van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde. Ook de Hollandsche Maatschappij van Kunsten en Wetenschappen vond in hem een krachtige beschermer: geruime tijd was hij in het Bestuur der Leidse Afdeling actief en slechts zelden verzuimde hij de Algemene Vergadering. Daarnaast was hij Regent van het Bethlehemhofje, curator van het Stedelijk Gymnasium en de Universiteit,

bestuurder van de Algemene Doopsgezinde Maatschappij en lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland.

Eerbetoon

Bij zijn aantreden als burgemeester in 1858 ontving Daniel Tieboel Siegenbeek een schaal van geslepen kristal met gegraveerde zilveren voet waarop stond:

*Aan D. Tieboel Siegenbeek
Majoor der Leidsche Schutterij
Zijne Hem hoogachtende wapenbroeders.*

Na zijn overlijden verscheen in het Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde een necrologie.

In de Leidse Burgemeesterswijk is een straatnaam naar hem vernoemd. Het is opmerkelijk dat het straatnaambord 'Tiboel Siegenbeekstraat' (zonder eerste 'e') aangeeft en dat in de toelichting daaronder 'Tieboel' wordt geschreven.

Tiboel Siegenbeekstraat

Daniël Tieboel Siegenbeek, 1806-1866,
burgemeester van Leiden 1858-1866

Bronnen

Dr. J.P. Duyverman: *Tien burgemeesters (1851-1964)*, Leids Jaarboekje 1965.

Lodewijk Kallenberg: *Leidse Glorie - Rondleiding over de historische begraafplaats Groenesteeg*, Leiden, 2013.

J. de Wal: *Levensschets van Mr. Daniël Tieboel Siegenbeek*, Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde 1866, pp. 195-218.

Websites:

www.oudleiden.nl/alle-raadsleden

<http://www.biografischportaal.nl/persoon/62915954>

<http://resources.huygens.knaw.nl/retroboeken/nnbw>

Auteur

Lodewijk Kallenberg (mei 2018)